

## POSTANOWIENIE

26 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 26 marca 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa D.W. i M.W.  
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.  
o ustalenie i zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu  
z 29 grudnia 2021 r., I ACa 973/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

## UZASADNIENIE

Powodowie D.W. i M.W. w powództwie przeciwko Bankowi S.A. z siedzibą w W. wnieśli o stwierdzenie nieważności bliżej opisanej umowy kredytu zawartej 25 marca 2003 r. przez powodów i Bank S.A. z siedzibą w K. oraz o zasądzenie na ich rzecz od pozwanego kwot 136 662,28 zł oraz 66 650,40 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty. Wyrokiem z 9

października 2020 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że wyżej opisana umowa kredytu jest nieważna oraz zasądził od pozwanego po 68 331,14 zł i po 33 325,20 CHF z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 19 maja 2020 r. do dnia zapłaty na rzecz każdego z powodów, oddalając powództwo w pozostałej części. Apelacja pozwanego została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 29 grudnia 2021 r. Pozwany wniósł skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący podniósł, że w sprawie powstała potrzeba wykładni art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. w zakresie kwestii, czy stanowi postanowienie abuzywne klauzula denominacyjna, przewidująca wypłatę kwoty kredytu (lub jego transzy) wyrażonej w CHF w złotych po przeliczeniu według kursu kupna waluty kredytu obowiązującego w banku w dniu wypłaty kwoty kredytu (lub transzy) oraz przewidująca spłatę raty wyrażonej w CHF także w złotych po przeliczeniu według kursu sprzedaży waluty kredytu obowiązującego w banku zgodnie z tabelą kursów walut banku ogłaszaną w siedzibie banku

z zastosowaniem zasad ustalania kursów walut w nim obowiązujących. Skarżący powołał się także na potrzebę wykładni art. 58 § 1 k.c. w zw. z: art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c., art. 58 § 3 k.c. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13 z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.Urz. UE L nr 95, s. 29; dalej: „Dyrektywa 93/13” ), w zakresie kwestii, czy są podstawy do uznania, zgodnie z wolą/żądaniem konsumentów, nieważności całej umowy kredytu denominowanego, zakładając iż klauzule denominacyjne stanowią postanowienia abuzywne i nie mogą dalej wiązać stron, w sytuacji gdy kredytobiorcy mogą spłacać wymagalne zadłużenie bezpośrednio w CHF albo w PLN na podstawie normy dyspozycyjnej wyrażonej w art. 358 § 2 k.c. lub 41 ustawy prawo wekslowe tj. w oparciu o średni kurs CHF ustalony przez NBP.

W nawiązaniu do tak sformułowanej przyczyny kasacyjnej należy przypomnieć, że wskazując na potrzebę dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości prawne i wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.), skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami rozbieżnych rozstrzygnięć. Przez wskazaną wyżej rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych.

Przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wątpliwości nie spełniają powyższych wymagań. Problematyka prawna dotycząca konsekwencji uznania za niedozwolone (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.) postanowień umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) kursem waluty obcej lub denominowanego do waluty obcej jest już przedmiotem licznych wyroków i uchwał Sądu Najwyższego. W orzecznictwie utrwaliło się stanowisko, że mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla

konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18 oraz z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa aktualnie stanowisko (po początkowym okresie dominacji stanowiska przeciwnego), że zastrzeżone w umowie kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej klauzule kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 zdanie drugie k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., I CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21 oraz z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22). Na takim stanowisku stoi też Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) dokonując wykładni art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 (zob. np. wyroki: z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA , C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG). Zgodnie z art. 385<sup>1</sup> § 1 zd. 2 k.c. postanowienia określające główne świadczenia stron nie podlegają kontroli pod kątem ich abuzywności, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Interpretując art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, z którego wywodzi się to rozwiązanie, TSUE uznał, że postanowienia umowne są wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, gdy umowa przedstawia w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się dane postanowienie, umożliwiając konsumentowi orientację, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, co do wpływających dla niego z tej umowy konsekwencji ekonomicznych (zob. wyrok z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt.; podobnie wyrok TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał też już, jakie przesłanki muszą być spełnione, aby można było przyjąć, iż konsument został należycie poinformowany o ryzyku walutowym związanym z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej czy denominowanego w tej walucie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). W szczególności w wyroku

z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z orzecznictwa TSUE wynika, iż kredytobiorca-konsument musi zostać jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej (szeroko rozumianego), ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie. Okoliczność, że konsument oświadcza, iż jest w pełni świadomy potencjalnych ryzyk wynikających z zawarcia wspomnianej umowy, nie ma sama w sobie znaczenia dla oceny, czy przedsiębiorca spełnił wspomniany wymóg przejrzystości, ciężar zaś udowodnienia, że konsument otrzymał niezbędne informację, spoczywa na przedsiębiorcy (zob. także wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2023 r., II CSKP 763/22 i powołane tam orzecznictwo). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że postanowienia umowne przewidujące zasady przeliczania kwoty wypłaconego kredytu oraz należnych rat dotyczą głównych świadczeń stron, a następnie uznał, że umowa jest nietransparentna w zakresie tabel kursowych ustalanych przez bank w sposób arbitralny i nieobiektywny w zakresie określonego przez bank wskaźnika kursu waluty szwajcarskiej w nich zawartych, z którą został powiązany kredyt, narażając powodów na niczym nieograniczone ryzyko walutowe, a poprzednik prawny pozwanego nie udzielił powodom wyczerpującej informacji pozwalającej im oszacować konsekwencje prawne i ekonomiczne związane z zawarciem umowy. Skoro – mając na uwadze przytoczone wyżej poglądy judykatury – Sąd Apelacyjny uznał, że klauzule te nie zostały wyrażone prostym i zrozumiałym językiem w sposób jednoznaczny a następnie ocenił je jako postanowienia niedozwolone w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c., ponieważ uprawniały bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, pozostawiając mu pole do arbitralnego działania i obarczając kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszając równorzędność stron, brak potrzeby na gruncie niniejszej sprawy kolejnego odniesienia się przez Sąd Najwyższy do przedstawionej przez skarżącego problematyki kwalifikacji klauzul denominacyjnych odsyłających do tabeli bankowych jako niedozwolonych postanowień umownych (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.).

Dalsze wątpliwości podniesione we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania dotyczą konsekwencji stwierdzenia abuzywności klauzul waloryzacyjnych dla dalszego bytu umowy. Przypomnieć należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, uznanie klauzul przeliczeniowych za abuzywne oznacza, że są one - z mocy samego prawa od momentu zawarcia umowy - bezskuteczne (nie wiążą) konsumentów (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.), aczkolwiek strony pozostają związane umową w pozostałym zakresie, jeśli jest to tylko możliwe. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną. Umowa będzie dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument postanowień abuzywnych nie potwierdził, nie udzielając następnie świadomej i wolnej zgody na te klauzule i tym samym odmawiając przywrócenia im skuteczności z mocą wsteczną (zob. np. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, I.W., R.W. przeciwko Bank BPH S.A oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20, z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21 i z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22).

W uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (zasady prawnej) z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, Nr 9, poz. 56) wskazano, nawiązując do wcześniejszego orzecznictwa, w tym orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. w szczególności wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG), że zastąpienie niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej wchodzi w rachubę tylko wtedy, gdy (koniunkcja przesłanek): 1) po wyłączeniu klauzuli abuzywnej umowa nie może obowiązywać, o czym decyduje obiektywne podejście w świetle prawa krajowego, a zatem wola jednej ze stron,

w tym konsumenta, nie ma w tym zakresie rozstrzygającego znaczenia; 2) całkowity upadek umowy naraża konsumenta na „szczególnie niekorzystne konsekwencje”, w świetle okoliczności istniejących w czasie sporu lub możliwych wówczas do przewidzenia, z uwzględnieniem rzeczywistych i bieżących interesów konsumenta i z zastrzeżeniem, że do celów tej oceny decydująca jest wola wyrażona przez konsumenta w tym względzie; 3) istnieje przepis dyspozytywny albo przepis „mający zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę”, który mógłby zastąpić wyeliminowane niedozwolone postanowienie umowne, umożliwiając utrzymanie umowy w mocy; jeżeli niedozwolone postanowienie umowne odzwierciedlało obowiązujący przepis ustawowy mający zastosowanie w przypadku porozumienia stron, w rachubę wchodzi także zastąpienie niedozwolonego postanowienia „tym stanowiącym punkt odniesienia przepisem ustawowym w nowym brzmieniu przyjętym już po zawarciu umowy”. Tymczasem przedstawione we wniosku rozważania skarżącego dotyczące możliwości substytucji nieuczciwych klauzul kursowych odwołaniem do kursu średniego Narodowego Banku Polskiego nie uwzględniają koniecznego warunku tego rodzaju zastąpienia, zgodnie z którym - w świetle powołanego utrwalonego orzecznictwa - wchodzi ono w rachubę tylko wtedy, gdyby jego brak narażał konsumenta, przez upadek umowy w całości, na szczególnie niekorzystne skutki, przy czym decydujące w tym zakresie jest zdanie konsumenta. W toku postępowania w niniejszej sprawie powodowie konsekwentnie domagali się zaś ustalenia, że umowa kredytowa jest nieważna.

Sąd Najwyższy stanął także na stanowisku, że nie można dokonać wykładni umowy stron na podstawie art. 65 k.c., już po usunięciu z niej postanowień abuzywnych, w celu ustalenia zgodnego celu i zamiaru stron co do sposobu ustalenia kursu CHF. Sprowadzałoby się to bowiem do zmiany treści klauzuli indeksacyjnej, prowadząc do zmiany jej rozumienia przez wprowadzenie odesłania do wartości rynkowej CHF. Groziłoby to ryzykiem dalszego pogorszenia sytuacji strony dotkniętej nadużyciem, gdyby strona, która narzuciła niedozwolone postanowienie umowne wywodziła, że nie zawarłaby umowy z jego pominięciem. Takie rozwiązanie stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi Dyrektywy 93/13 w postaci zniechęcenia przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych

umowach nieuczciwych postanowień umownych. (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto też, że nowelizacja prawa bankowego dokonana ustawą z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984, dalej ustawa antyspreadowa) nie zawiera przepisów o charakterze dyspozytywnym, które - w świetle orzecznictwa TSUE - mogą zastąpić nieuczciwe klauzule umowne zawarte w umowach o kredyt indeksowany lub denominowany do waluty obcej ani przepisów mogących stanowić podstawę przekształcenia istniejących stosunków prawnych (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22). Wyjaśniono także, że samo wejście w życie ustawy antyspreadowej, którą w art. 69 Prawa bankowego dodano ustęp 3, na który powołuje się skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, nie wpłynęło na ocenę abuzywności postanowień umów kredytu zawartych wcześniej oraz konsekwencji prawnych wynikających tej oceny (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22 - nie publ.). Stworzyło jedynie podstawy do zmiany postanowień umowy co do sposobu waloryzacji niespłaconych rat na przyszłość. Oceny abuzywności postanowienia umownego dokonuje się zaś według stanu z chwili zawarcia umowy, a nie następczo (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1. poz. 2).

W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje także stanowisko, że w wypadku umowy denominowanej kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Wskazano, że umowa kredytu denominowanego jest funkcjonalnie zbliżona do kredytu waloryzowanego kursem CHF, albowiem przewiduje posłużenie się walutą CHF jako instrumentem ustalania rozmiaru świadczenia należnego powodowi od pozwanego i odwrotnie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021,

Nr 2, poz. 7, z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, OSNC 2020, nr 7-8, poz. 64, z 10 maja 2022 r., II CSKP 694/22 i z 20 maja 2022 r., II CSKP 713/22). Sąd Najwyższy wyjaśnił, że eliminacja klauzuli przeliczeniowej w takiej umowie sprawia, iż nie wiadomo, jaką kwotę powinien wypłacić bank, skoro w umowie kwota kredytu określona jest w CHF, ale wypłata następuje w złotych, według kursu arbitralnie ustalanego przez bank. Oznacza to, że brakuje niezbędnego elementu konstrukcyjnego stosunku prawnego i niemożliwe jest jego uzupełnienie. Tego rodzaju skutek (sankcja), w skutkach tożsamy z nieważnością umowy, nie jest wynikiem konstytutywnego orzeczenia sądu, a powstaje ex lege (zob. uchwałę siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56, i tam powołane orzecznictwo).

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący powołał się także na przesłankę objętą art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c., wskazując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny art. 385<sup>1</sup> §1 k.c. poprzez uznanie, że postanowienia umowy kredytu z 25 marca 2003 r. kształtujące mechanizm stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu tego przepisu i tym samym nie wiążą powodów. Skarga kasacyjna pozostaje uzasadniona również, tym iż w ocenie pozwanego - z uwagi na specyfikę kredytu denominowanego - orzekający w niniejszej sprawie Sąd Apelacyjny błędnie przyjął, iż w umowie z dnia 25 marca 2003 r. kwota kredytu nie została określona na zasadzie porozumienia pomiędzy stronami, a kredytobiorcy nie mieli jasności co do kwoty, która w złotych polskich rzeczywiście miała im zostać przekazana do dyspozycji, bowiem było to uzależnione od ustalanego jednostronnie przez bank kursu CHF w dniu wypłaty środków i co też w konsekwencji prowadzi na podstawie art. 58 k.c. do nieważności ww. umowy kredytu. W ocenie skarżącego, wyrok Sądu Apelacyjnego w stopniu kwalifikowanym narusza także art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c., art. 58 §3 k.c. oraz art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 – w przypadku uznania, iż klauzule denominacyjne zawarte w umowie kredytowej są abuzywne nie było bowiem przeszkód do orzeczenia - pomimo odmiennej woli powodów, że umowa kredytu będzie wiązała strony bez klauzul denominacyjnych i w ramach którego powodowie będą spłacali wymagalne zadłużenie bezpośrednio w CHF na podstawie normy dyspozytywnej wyrażonej w art. 358 § 2 k.c. lub art. 41 ustawy

prawo wekslowe tj. w oparciu o średni kurs CHF ustalony przez NBP. Skarga kasacyjna jest także oczywiście uzasadniona, gdyż na ponowną analizę prawną zasługuje kwestia tego, czy w świetle art. 385<sup>1</sup> § 2 K.c., 58 § 3 k.c., art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 umowa może wiązać strony bez klauzul denominacyjnych, mając na względzie, że usunięcie z umowy klauzul denominacyjnych nie powoduje niewykonalności umowy kredytu, a powodowie jako kredytobiorcy mogli potencjalnie spłacać kredyt również bezpośrednio w walucie CHF, spłata rzonego kredytu bezpośrednio w CHF była również zgodna z art. 69 ust. 3 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 29 lipca.2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw), na mocy której potwierdzono kredytobiorcom dokonywanie spłat rat kredytów bezpośrednio w walucie kredytu. W ocenie pozwanego, skargę kasacyjną należy także uznać za oczywiście uzasadnioną, gdyż dopatrując się istnienia klauzul abuzywnych w umowie kredytu i orzekając o nieważności całości umowy Sąd Apelacyjny naruszył przepisy art. 41 ustawy prawo wekslowe w zw. z art. 65 § 2 k.c. oraz art. 358 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 65 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie. Sąd Apelacyjny naruszył także w stopniu rażącym art. 405 k.c. oraz art. 410 § 2 k.c., ponieważ – w ocenie skarżącego – w niniejszej sprawie nie wystąpiły okoliczności uzasadniające przyjęcie nieważności umowy kredytu hipotecznego, przedstawiony stan rzeczy nie daje podstaw do uznania, iż pozwany został w jakimkolwiek stopniu wzbogacony, a Sąd Apelacyjny powinien był stosownie do brzmienia art. 405 k.c. zastosować tzw. teorię salda, która przewiduje zwrot jedynie w granicach uzyskanej korzyści majątkowej uwzględniając przy tym wartość wzajemnych świadczeń stron nieważnej umowy. Według skarżącego, oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika również z braku zawieszenia przez Sąd Apelacyjny niniejszego postępowania zgodnie z wnioskiem pozwanego do czasu zakończenia postępowania o sygn. akt: III CZP 11/21 toczącego się przez Sądem Najwyższym w zakresie uchwały rozstrzygającej zagadnienia prawne dotyczące kredytów walutowych będącej przedmiotem wniosku z dnia 29 stycznia 2021 r. (BSA 1-4110-4/20) Pierwszej Prezes Sądu Najwyższego z naruszeniem art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej

postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Omówione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w ramach tej przyczyny kasacyjnej zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego dotyczą w istocie tożsamyh kwestii co opisane powyżej wątpliwości skarżącego objęte przyczyną kasacyjną art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c. W tym zakresie skonfrontowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku z przedstawionym wyżej dominującym stanowiskiem orzecznictwa Sądu Najwyższego i TSUE co do skutków abuzywności postanowień umowy kredytowej określających mechanizm denominacji nie potwierdza tezy pozwanego o ewidentnej wadliwości tego orzeczenia. Jak już wskazano wyżej, w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa stanowisko, że w wypadku umowy denominowanej kursem CHF, po wyeliminowaniu z niej klauzul przeliczeniowych, nie jest możliwe utrzymanie takiej umowy w mocy ani jako umowy kredytu walutowego w CHF (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22), ani jako umowy, w której kwota kredytu wyrażona byłaby w złotych polskich (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22). Ponadto, podkreślić należy, że – wbrew twierdzeniom skarżącego – w świetle uzasadnienia zaskarżonego wyroku uznanie nieważności umowy kredytowej stanowiło konsekwencję wyeliminowania z jej treści abuzywnych postanowień kształtujących mechanizm denominacji w myśl art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c., a do kwestii jej sprzeczności z art. 69 ust. 1 i 2 Prawa bankowego Sąd Apelacyjny odniósł się jedynie ubocznie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi także wątpliwości, że jeżeli w następstwie zastosowania przedstawionych reguł umowa kredytu stała się trwale bezskuteczna (nieważna), świadczenia spełnione na jej podstawie powinny być postrzegane jako świadczenia nienależne w rozumieniu

art. 410 § 2 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, i z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, , uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, nr 6, poz. 40). Wyjaśniono także, że w razie trwałej bezskuteczności (nieważności) umowy kredytu każdej ze stron przysługują odrębne roszczenia o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy (art. 410 § 1 w związku z art. 405 k.c. – zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego (zasadę prawną) z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56).

Nie ma także podstaw do przyjęcia, że skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na rażące naruszenie art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. wskutek braku zawieszenia postępowania przez Sąd Apelacyjny. W orzecnictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że zawieszenie postępowania na podstawie tego przepisu ma charakter fakultatywny i pozostawione jest uznaniu sądu. Wydanie postanowienia o zawieszeniu powinno nastąpić nie tylko wówczas, gdy przemawiają za tym względy celowości i interes strony, ale i występuje stosunek prejudycjalności. Oznacza to, że orzeczenie, które ma zapaść w innej sprawie powinno stanowić przesąd dla rozpoznawanej sprawy a jego treść, pośrednio poprzez powagę rzeczy osądzonej, kształtować treść rozstrzygnięcia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 listopada 2012 r., III CSK 42/12), czego skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie wykazał.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji (w zakresie kosztów - art. 98 § 1 i § 1<sup>1</sup> k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> k.p.c., a także § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935).

(A.D.)

(r.g.)